

فصلنامه علمی پژوهشی
آموزش و پرورش
شماره ۱۳۸۴، زمستان ۱۳۸۳

ناشناخته خود، سهم مؤثرتری در پیشبرد برنامه‌های اصلاحی آموزش و پرورش کشورشان دارند. مجلات رشد، ضمن تبیین ضرورت مشارکت همه جاذبه مردم و به‌ویژه فرهنگیان، در توسعه و اصلاح آموزش و پرورش، زمینه‌ها، فواید و آثار مثبت این مسئله را تبیین می‌سازند.

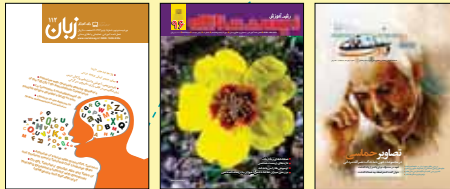
• توسعه کیفی پژوهش و پژوهشگری

مجلات رشد با فراهم کردن فرصت بیان پرسش‌ها و پیشنهادهای معلمان، مربیان و مدیران، آشنا کردن آنان با شیوه‌های نوین پژوهش در حوزه مسائلی آموزش و پرورش، انتشار دستاوردهای پژوهش‌های کاربردی و راهبردی، بیان اولویت‌های پژوهشی در آموزش و پرورش و اخذ نظر آنان پیرامون این اولویت‌ها، معرفی مراکز و مراجع ملی و بین‌المللی پژوهشی، معرفی پژوهشگران حوزه آموزش و پرورش و دستاوردهای آنان در عرصه‌های ملی و بین‌المللی و... ضمن کمک به تدقیق ارتباط میان پژوهش در حوزه آموزش و پرورش و توسعه ملی، باعث توسعه کیفی پژوهش و پژوهشگری در آموزش و پرورش می‌شوند.

• ابزاری برای توسعه پایدار

اگر توسعه پایدار، توسعه بهبود زندگی نه فقط نسل امروز، بلکه نسل‌های فردا نیز باشد، مجلات رشد که به منظور توانایی‌های علمی و ذهنی و ارتقای کیفیت مهارت‌های حرفه‌ای معلمان، مربیان و مدیران امروز منتشر می‌شود، در تربیت و آموزش نسل‌های آتی نیز مؤثر خواهد بود.

لذا مجلات رشد، ابزاری برای توسعه پایدار در حرفه آموزش و پرورش است؛ چرا که غیر از تأمین نیازها و خواسته‌های «آنی» مخاطبان خود، به تأمین خواسته‌های آتی آنان نیز توجه ویژه خواهد داشت.

مجلات رشد این امکان را فراهم می‌سازد تا معلمان، مربیان و مدیران، با استفاده از مطالعات نظری، تجربی و هنر و ذوق شخصی خود، استعدادهای خود را در قالب‌های نگارشی متنوع، همچون مقاله، خاطره، داستان و... پرورش دهند. تجربه نگارش مقاله و یادداشت و خاطره برای مجلات رشد، از گام‌های مؤثر و تجربه موفق برای نگارش کتاب‌های کمک‌آموزشی مناسب خواهد بود.

• تحقق عدالت آموزشی

با توجه به شرایط قلییمی و اقتصادی و فرهنگی در استان‌های کشور، به‌ویژه در مناطق محروم و مدارس روستایی و دور از مراکز استان‌ها، امکان دسترسی به ابزار و منابع آموزشی، به‌راحتی وجود ندارد. مجلات رشد با توجه به گسترده ملی و قیمت ارزان، این امکان را برای معلمان، مربیان و مدیران این مناطق فراهم می‌سازد تا همکاران ما از کیفیت آموزش مناسب برخوردار شوند.

• امکان بیان نظرات

مجلات رشد قادرند با «مسئله‌محور» بودن محتوای آن‌ها به عنوان یک اصل خدشه‌ناپذیر، و مشارکت دادن مخاطبان در تولید محتوا و بیان تجربیات موفق و احتمالاً ناموفق آموزشی و تربیتی، ارائه طرح‌های نو و تبیین برنامه‌ها و هدف‌های نظام آموزش و پرورش برای مخاطبان، امکان بیان نظرات آنان را بپرساوند این برنامه‌ها و هدف‌ها فراهم سازند.

برنامه‌های اصلاحی آموزش و پرورش، امری ملی و منطقه‌ای و گوشه‌ای همگانی تلقی می‌شود و مسئولیت پیشبرد آن، تنها به عهده دولت مرکزی نیست. مردم و به‌ویژه فرهنگیان، با همه توانمندی‌های شناخته و

نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید سلیمی).
صندوق پستی: ۱۵۸۷۵۳۳۳۱ کد پستی: ۱۵۸۴۲۲۲۱۱
تلفن: ۰۲۱-۸۸۴۹۰۲۲۸۰-۰۲۱-۸۸۴۰۱۴۷۸۰-۰۲۱-۸۸۴۰۱۴۷۸۰

بهنام خدا

رشد عنوان مشترک ۳۵ عنوان مجله‌ای است که در دفتر انتشارات کمک‌آموزشی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و سبته به وزارت آموزش و پرورش منتشر می‌شود. مجلات رشد با شمارگان بیش از ۳۶ میلیون نسخه در سال، در گستره ملی و برای مخاطبان پیش‌دانشی تا معلمان، مربیان و مدیران مدارس تولید می‌شوند. این مجلات آموزشی - تربیتی می‌گویند با تأکید بر «تحول بنیادین در آموزش و پرورش» با رویکردهای فرهنگی- تربیتی، توسعه عدالت آموزشی، ارتقای جایگاه علمی - تربیتی، توسعه مشارکت همه‌جانبه و بهینه‌سازی منابع انسانی آموزش و پرورش و سایر رعایت اصول خدشه‌ناپذیر: درستی، دقت، روشنی، روزآمدی و خلاقیت، در بهبود وضعیت آموزش و پرورش مدارس ابتدای نقش نمایند و متناسب با تحولات علمی، پژوهشی و فناوری و با تکیه بر هویت ملی و ارزش‌های فرهنگی و اسلامی، زمینه‌های لازم را برای تحقق اهداف عالی آموزش و پرورش فراهم سازند. زمینه انتشار این مجلات «آموزشی، تحلیلی و اطلاع‌رسانی» است و سابقه آن به حدود نیم‌قرن بازمی‌گردد. مجلات رشد بیش از بیروزی انقلاب اسلامی به مجلات «چیک» معروف بودند. در میانه این مجلات، ۷ عنوان برای دانش‌آموزان و ۲۳ عنوان دیگر برای مخاطبان بزرگسال (معلمان، مربیان و مدیران) منتشر می‌شود. مجلات بزرگسال رشد دو گونه‌اند: عمومی و اختصاصی. مجلات عمومی به‌صورت ماهانه (۸ شماره در سال از آغاز سال تحصیلی تا زدی‌بهمن‌ماه) و با عناوین زیر منتشر می‌شوند:

۱. رشد معلم برای معلمان، دانشجویان دانشگاه فرهنگیان و خانواده‌ها؛
۲. رشد تکنولوژی آموزشی برای معلمان، دانشجویان دانشگاه فرهنگیان و علاقه‌مندان به تکنولوژی آموزشی؛
۳. رشد مدرسه فردا برای معلمان، مربیان و مدیران و علاقه‌مندان به فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT)؛
۴. رشد مدیریت مدرسه، برای مدیران و معاونین مدارس؛
۵. رشد آموزش ابتدایی، برای معلمان دوره آموزش ابتدایی (آموزگار)؛

مجلات اختصاصی به‌صورت فصل‌نامه (۴ شماره در سال) و در قلمرو موضوعی خاص علوم پایه فنی-حرفه‌ای و کاردانش و علوم انسانی برای معلمان (ویژه‌های دبیران دوره آموزش متوسطه) منتشر می‌شوند.

مجلات اختصاصی علوم پایه و فنی- حرفه‌ای و کاردانش عبارتند از:

۱. رشد آموزش ریاضی؛
 ۲. رشد آموزش فیزیک؛
 ۳. رشد آموزش شیمی؛
 ۴. رشد آموزش زیست‌شناسی؛
 ۵. رشد آموزش زمین‌شناسی؛
 ۶. رشد آموزش فنی- حرفه‌ای و کاردانش.
- مجلات اختصاصی علوم انسانی عبارتند از:**
۱. رشد آموزش قرآن؛
 ۲. رشد آموزش معارف اسلامی؛
 ۳. رشد آموزش مشاور مدرسه؛
 ۴. رشد آموزش تاریخ؛
 ۵. رشد آموزش جغرافیا؛
 ۶. رشد آموزش هنر؛
 ۷. رشد آموزش تربیت‌پداف؛
 ۸. رشد آموزش علوم اجتماعی؛
 ۹. رشد آموزش زبان و ادب فارسی؛
 ۱۰. رشد آموزش زبان؛
 ۱۱. رشد آموزش پیش‌دانشی.

فواید انتشار مجلات رشد

مجلات رشد، جزئی از بسته آموزشی تحولات و نوآوری‌های نوین در آموزش و تأکید بر یادگیری مهارت‌ها و کاربرد دانش، استفاده از ابزار، وسایل و فناوری‌ها در آموزش را هرچه بیشتر ضروری ساخته است.

با ارائه نظریه‌های جدید یادگیری و تأکید آن‌ها بر نیازهای یادگیرندگان، ارتباط آموزش با زندگی واقعی یادگیرنده و ایجاد شرایط واقعی برای یادگیری و توجه به رویکرد سیستمی در آموزش، کاربرد ابزار و وسایل در آموزش اهمیت ویژه‌ای پیدا کرد.

این امر منجر به پدیدایش نگاهی جدید و جامع نسبت به ابزارها و وسایل آموزشی شده و در نتیجه، ابده «بسته آموزشی» مطرح گردیده که شامل مجموعه منابع، مواد و ابزارهای آموزش هماهنگ برای نبل به هدف آموزش خاص و سازمان‌یافته‌است.

در نظام آموزش رسمی کشور، علاوه بر کتاب درسی، وجود ابزار و منابع تکمیلی، همچون مجلات رشد، نرم‌افزارهای آموزشی، شبکه ملی رشد و... ضروری می‌باشد. مجلات رشد قادرند در نقشه کلان آموزشی، به‌عنوان جزئی مهم، در تکمیل برنامه درسی به شکل‌های تسهیلی، تعمیقی و توسعه‌ای، نقش‌آفرینی نمایند.

تقویت همبستگی اجتماعی و نظام ارزشی و اعتقادی

حفظ و اشاعه میراث فرهنگی دینی و ملی، و تقویت همبستگی اجتماعی و نظام ارزشی و اعتقادی، یکی از اهداف مجلات رشد است. این نشریات به رشد و پرورش توانمیان مهارت‌های خودیادگیری و شناختی، عاطفی و حرکتی، در مخاطبان برای بروز رفتارهای صحیح (دانش‌توان، انجام دادن، چگونه زیستن و چگونه با هم زیستن) در اصلاح و بهبود کیفیت زندگی‌شان، توجه همه‌جانبه دارد.

توسعه و تعمیق تفکر علمی و تفکر نقاد

معلمان علاوه بر کتاب‌های درسی - که در دوره پنج‌ساله، تغییر با اصلاح می‌شوند - به منابعی نیاز دارند که جدیدترین یافته‌های علمی و پژوهشی در حوزه تدریس خود را بیابند. علاوه بر شبکه‌های دیجیتالی، مجلات رشد قادرند تا زودترین یافته‌های نظری مرتبط با حوزه یاددهی - یادگیری معلمان را در قلمرو موضوعی علوم پایه، فنی- حرفه‌ای و علوم انسانی در قالب مقالات «دانش‌محور» ارائه دهند و از این رهگذر، سواد و دانش نظری معلمان را به‌روز نگه دارند.

قطعاً با حضور معلمان، مربیان و مدیران شایسته (بهبود منابع انسانی) سیستم آموزش و پرورش قادر است به تحول قطعاً با حضور معلمان، مربیان و مدیران شایسته (بهبود منابع انسانی) سیستم آموزش و پرورش قادر است به تحول

بنیادین» دست یابد. مجلات رشد با دامن زدن به واقعیت‌ها و مسائل آموزش و پرورش و اطلاع‌رسانی دربارهٔ کم و کیف پیشرفت‌ها، ضمن توسعه و تعمیق تفکر علمی و تفکر نقاد در بین فرهنگیان مناسب‌ترین راه‌حل‌ها را برای افزایش نقاط مثبت و یا کاهش و رفع نقاط ضعف ارائه دهند.

ارتقای مهارت‌های حرفه‌ای

دنیای معلمی، آمیخته از دانش و تجربه و هنر است. معلمان علاوه بر سواد و دانش نظری، نیاز به آموختن مهارت‌های حرفه‌ای در شرایط متغیر اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی خود، دانش‌آموزان و خانواده‌ها دارند. علاوه بر رفتار اجتماعی، سببسی، فرهنگی و اقتصادی، رشد روزافزون فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) و تأثیر شگرف آن در پدیده‌های آموزشی، اهمیت ارتقای مهارت‌های سواد و مهارت‌های مرتبط به این فناوری و شناخت زمینه‌های آسیب‌زای آن را دو چندان ساخته است.

مجلات بزرگسال رشد در طراحی برنامه سالانه خود به مسئله فناوری اطلاعات و ارتباطات، توجه ویژه دارند. ضمن آن‌که مجلات «مدرسه فردا» و «تکنولوژی آموزشی» به صورت خاصی به این حوزه می‌پردازند. با توجه به اهمیت ارتقای مهارت‌های حرفه‌ای معلمان، مربیان و مدیران، اغلب مقالات مجلات رشد با رویکرد «دانش روشنی» تهیه می‌شوند، یعنی مطالبی که علاوه بر جنبه‌های علمی دارای عنصر «کاربردی» نیز می‌باشند.

امکان تبادل تجارب آموزشی و تربیتی

همه معلمان و مربیان و مدیران به تبادل تجارب آموزشی و تربیتی خود با معلمان، مربیان و مدیران دیگر علاقه‌مندند. چنانچه نکات ظریف و عمیقی که محصول پژوهش‌های دانشگاهی نباشند، بلکه محصول سال‌ها حضور مستقیم در بین دانش‌آموزان و درک شرایط خاص روحی - روانی، اقتصادی و فرهنگی آنان باشد. مجلات رشد این فرصت را بدی می‌آورند تا معلمان، مربیان و مدیران، تجربه‌های غنی و مفید آموزشی و تربیتی خود را در قالب «خاطره»، «پادداشت» و... به سایر فرهنگیان ارائه دهند.

پرورش استعدادها و نگارشی و پژوهشی

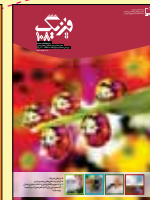
ضعف نگارشی یک مشکل رشد‌دهار و تاریخی است و قطعاً زاینده عوامل گوناگون از جمله کمبود وقت برای مطالعه می‌باشد.

۲

۳

۴

۱

